

στοίχων οξέων θὰ ἦσαν ἰσχυρότεροι καὶ τῶν νιτρικῶν. Ἄλλ' οἱ μὲν ὑπερχλωρικοί εἰσιν ἀσταθεῖς ἔναντι τῆς ὑγρασίας, ἡ δὲ τριχλωρική γλυκερίνη δὲν ἔχει εἰσέτι παρασκευασθῆ. Ἐφαρμόζονται ἕθεν μόνον οἱ νιτρικοί ἐστέρες, ἐξ ὧν ἡ νιτροκυτταρίνη καὶ ἡ νιτρογλυκερίνη εἰσὶν αἱ σπουδαιότεραι διαρρηκτικαὶ ὑλαί. Ἡ νιτροκυτταρίνη ὡς ἐκ τῆς χημικῆς αὐτῆς δομῆς καίεται ἀτελῶς, γεννῶσα οὕτω ἀέρια καύσιμα καὶ τοξικά, εἶναι ἐξ ἄλλου ὀγκώδης καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐφαρμόζεται ἐν μορφῇ πιεσμάτων, ἅτινα δὲν εἶναι πλαστικά οὐδὲ κάψιμα. Ὑπολείπεται δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς νιτρογλυκερίνης καὶ χρησιμεύει σήμερον κυρίως πρὸς παρασκευὴν τῆς ἀκάπνου πυριτίδος καὶ ὑπὸ τὴν διαλυτὴν αὐτῆς μορφήν, τὴν τοῦ κολλοδιοδάμβακος, πρὸς πήκτωσιν τῆς νιτρογλυκερίνης.

Ἡ νιτρογλυκερίνη ἀναπτύσσει, ἐξ ὄλων τῶν μέχρι ὥρας πρακτικῶς ἐφαρμοσθεῖσων ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, τὴν μεγίστην ἀπόλυτον ἐνέργειαν (1485 Cal. κατὰ χιλιόγρ.). Ἐκρήγνυται ἄνευ ὑπολείμματος καὶ δὲν παράγει ἀέρια καύσιμα καὶ τοξικά. Ἐχει τὴν μεγίστην εἰδικὴν πίεσιν, καὶ ταχύτητα ἐκπυροσροκότησεως 7400 μέτρων κατὰ δεύτερον λεπτόν.

Ὡς ἐκ τῆς περισσεΐας τοῦ ἐν αὐτῇ ὀξυγόνου ὀξειδοὶ τελείως τὴν μικρὰν ἀναλογίαν (8%) τοῦ ἐν τῇ πηκτώδει δυναμίτιδι εἰσερχομένου κολλοδιοδάμβακος Διὰ τῆς πηκτώσεως δὲ ταύτης καθίσταται εὐχεύριστος, εἶναι πλαστικὴ, ἀπρόσβλητος ὑπὸ τῆς ὑγρασίας καὶ χημικῶς εὐσταθῆς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θερμοκρασίᾳ τῶν θερμῶν χωρῶν.

Τὸ μόνον αὐτῆς μειονέκτημα ἔγκειται εἰς τὸ οὐχὶ ταπεινὸν σημεῖον πήξεως (+ 13,2°), καθ' ὃ μεταβάλλεται εἰς τραχυτάτην μάζαν, ἣτις διὰ τοῦ ἐμπυρίου δὲν δύναται πλέον νὰ ἐκραγῆ. Ἡ ἀτέλεια ἕμως αὕτη διωρθώθη πρὸ πολλοῦ, χωρὶς οὐδεμίαν τῶν ἀρετῶν τῆς νιτρογλυκερίνης νὰ πάθῃ, διὰ προσθήκης ἐν αὐτῇ ποσότητος (λ.χ. 30%) ὑλῶν συγγενῶν, μεθ' ὧν σχηματίζει μίγματα πολὺ ταπεινότερου σημείου πήξεως. Τοιαῦται οὐσαί εἰσὶν ἡ δινιτραγλυκερίνη, ἡ τετρανιτροδιγλυκερίνη, ἡ δινιτροχλωρυδρίνη καὶ ἰδίως τὸ νιτρογλυκόλιον, ὅπερ εἶτε ὡς σύμβλητον εἶτε ὡς ἀντέμβλητον τῆς νιτρογλυκερίνης ἀπέκτησε κατὰ καὶ μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον σπουδαιοτάτην σημασίαν, περὶ ἧς θέλει ἐν ἐκτάσει πραγματευθῆ προσεχῆς ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Ναοῦμ.

ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ.— Κρίσις χώρας Ἐπιδαυρίων καὶ Ἐρμιονέων, ὑπὸ τοῦ κ. Φριδερίκου Χίλλερ. Ἀνεκoinώθη ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργ. Π. Οἰκονόμου, διαβιβασθεῖσα ἐκ Βερολίνου ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωάννου Καλιτσουνάκι.

Κατὰ τὰς ἐν τῇ Ἱερῷ τῆς Ἐπιδαύρου δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τοῦ 1881 ὑπὸ τοῦ Καθβαδία διευθυνομένης ἀνασκαφᾶς εὐρέθησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν τέσσαρα θραύσματα στήλης, ἧς τὸ πάχος 0.175 (C) Τὰ γράμματα καλῶς καὶ σαφῶς ἐγκεκολαμμένα, φαίνονται τῶν ἀρχῶν τοῦ Β' π. Χ. αἰῶνος ἢ ὀλίγῃ πρότερα: A E M N καὶ N, Γ, Σ, τὰ ο ο Ω εἶναι τῶν ἄλλων ὀλίγῃ μικρότερα. Πρῶτος ὁ Baunack ἐξέδωκε τὸ A καὶ D, ἐν Philol. LIV, 1895, 61, 2 καὶ ἰδιαιτέρως τὸ

C σ. 62, 8; ἔπειτα δ' ὁ Fraenkel καὶ Fredrich ἀντέγραψαν, ἐκεῖνος δὲ προσθεῖς καὶ τὸ **B** ἐν τῷ IG IV 927 μετὰ τινων σχολίων ἐξέδωκεν ὡς κρίσιν, ἣν ἴσως οἱ Ἀθηναῖοι ἐποίησαν μετὰ τὸν Ἑρμιονέων καὶ Κλεωναίων. Ὑστερον ὁ Wilhelm, Neue Beiträge I 1911, 26, ἄριστα τὰ γεωγραφικὰ ζητήματα ἐξετάσας, ἀπέδειξε, ὅτι πρόκειται περὶ Ἐπίδαυριων καὶ Ἑρμιονέων ὡς ἀμφισθητούντων, Κλεωναίων δὲ ὡς κρινόντων. Πρβ. M. N. Tod, International Arbitration 1913, 12, 12.

Κατὰ τὸ 1926, ὅτε προσκληθεῖς ὡς ἐπιγραφικὸς ἐπίκουρος εἰς Ἐπίδαυρον ἐμελέτησα τὰς τοῦ Ἱεροῦ ἐπιγραφάς, ἔλαθον παρὰ τοῦ κ. Καθβαδία μετ' ἄλλων ἀντιγράφων, ἃ πάνυ ἐπιμελῶς αὐτὸς ἐποίησεν, καὶ ἀπόσπασμά τι **E**, εὗρεθὲν κατὰ τὸ 1900 πλησίον τοῦ τόπου, ἔνθα ἔκειντο καὶ τὰ κλεινὰ ἰάματα. Τὸ ὕψος τοῦ **E** ἦτο 0.29 + 0.05 (τοῦ ἐμβόλου) = 0.34, μῆκος δὲ 0.34, καὶ πᾶχος 0.16. Εἶδον καὶ τὸ πρωτότυπον ἐν τῷ μικροτέρῳ Μουσεῖῳ τοῦ Ἱεροῦ, εὐκόλως δὲ διείδον, ὅτι ἀπετέλει τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ τεμαχίου **D**, διὰ διαστήματος ὅμως 4 μέχρις 9 περίπου γραμμάτων κεχωρισμένον. Ἴνα δὲ τοῦτο φανερώτερον γένηται, ἀναγράφω ἐνταῦθα τὰ δύο τελευταῖα τηρῶν ἀκριδῶς τὴν θέσιν τῶν γραμμάτων, προστιθεῖς δὲ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑφ' ἡμῶν συμπληρωθέντων.

E	D
Π	
ΕΝΑΖ	Νκ.τ.λ.
ΑΥΡΙΩΙ	, ΑΠ
NK	, ΑΠ
AN	_PA
ΛΑΣΣ	, ΑΠΟ
Ε—	ΟΥΘΕΙ
ΙΓ	NOM
ΛΗ	\ΛΛΑ
Ε	ΑΙΓΩΝ
(κενόν)	

Τὰ ἐπόμενα δηλοῦσι τὸ ἐκ τούτων συμπέρασμα, κατεχώρισα δὲ καὶ τὸ σύνολον τοῦ κειμένου μετὰ τῶν ἀναγκασιότατων συμπληρώσεων.

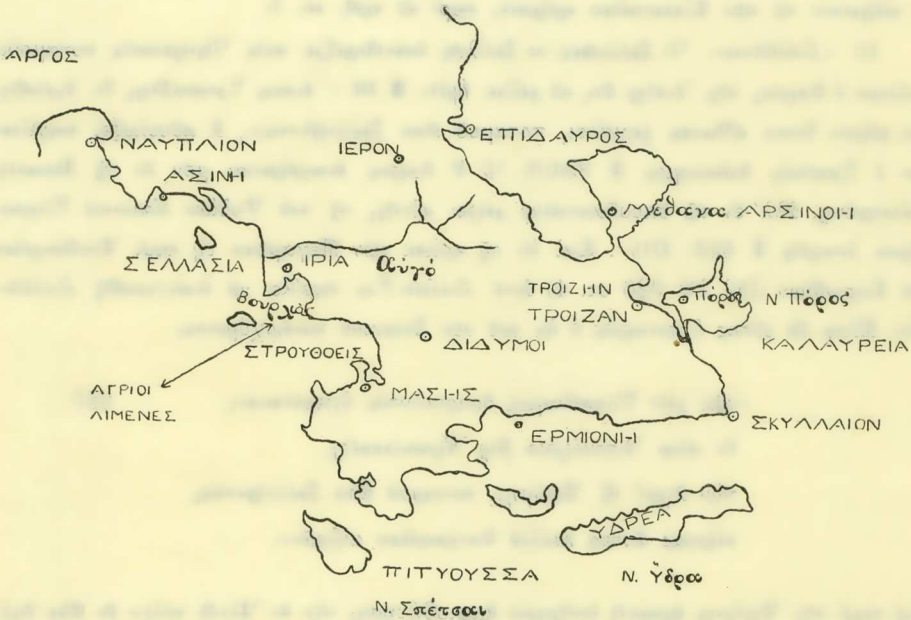
Ι **A** [κατὰ τὰδε ἔκο]ριαν καὶ δ[ιέ]λυσαν ταῖς πόλεσιν οἱ μεταπεμ]- (46)
 [φθέντες παρ'] ἐκατέρων τ[ῶν πόλεων — — — —]
 . . . . . οκλῆς Πολυστρά[του, — — — —]
 . . . . . αίου, ^{νεβ.} Ἡγέλοχος — — — — —
 [. . . καὶ οἱ ἦκο]ντες ἐκ Κλε[ωνῶν — — — —, παρόντων] 5
 [καὶ τῶν ἐγδίκ]ων, ἐγ μὲν Ἐ[πιδαύρου — —]

- [. . . . . σ]τράτου, Στ — —
 [— — ἐγ δὲ Ἐρμιόνης — — — — ·]
- C** — — ς διαμφ[ισθήτ — — —]
 — — γενομένην περ[ὶ — — —] 10
 . . . . . συνλύσει περὶ ἧς πρό[τερον . . . . . ἡ πό]-
 [λις τῶν Ἐρμιονέων τὴν πόλιν τῶ[ν — — —]
 [Σελλᾶν]α καὶ Ἀργίους Λιμέν[ας — — —]
 [εἶναι κ]οινὴν Ἐρμιονέ[ων καὶ Ἐπιδαυρίων χώραν — — —] (38+9)
 [. . . . . τ]οὺς ὄρου[ς, οἳ εἰσι Βολεοὶ λίθων κύκλοι, καὶ ἀπὸ τῆς] 15 (45)
 [ἄκρας τῆς Φι]λαν[ορείας καὶ κατ' ἄκραν τὴν πρὸς ἐσπέραν, ἕως] (47)
 [τοῦ Σελλᾶντος κατ' εὐθυορίαν ἕως εἰς θάλασσαν καὶ τὰ] (48)
- D** π[ρὸς νότον ὡς ὕδωρ καταρρεῖ. εἰ δέ τινα ἐπιτίμια ἐπακολου]- 18
 θε[ῖ ταῖς πόλεσι, εἶναι ἀπότομα πάντα, περὶ δὲ τῶν καρπέων καὶ]
 ἐπι[ομῶν τῶν ἐν τῇ κοινῇ χώρᾳ μὴ εἶναι μηδετέροις ἐγ]- 20
 κλημα[κατ' ἀλλήλων κατὰ τὸ γεγονὸς κρῖμα πρότερον περὶ δὲ τῶν αἰ]-
 γῶν προσ[θεῖναι τὸ συνέδριον κύριον ἔστω].
- II** κατὰ τὰδε [ἔκριναν καὶ διέλυσαν ταῖς πόλεσι τοὶ μεταπεμφθέντες]
 παρ' ἑκατε[ρῶν τῶν πολιῶν Κλεωναῖοι — — — — —]
 Διοπείθε[ος — — — — —] 25
 Κάρπωνο[ς — — — — —]
 Σωσιππ[ο — — — — —]
 ἀνθεο[ς — — — — —]
- . . . . . αμ . . . . . ο συν[λύσει, περὶ ἧς πρότερον — — ἡ πό]-
 λις ἡ τῶν Ἐρμιονέων τὴν πόλιν τὴν — — — — —] 30
 Σελλᾶντα καὶ Ἀργίους Λιμένας . . . . . ντ[— — εἶμεν]
 κοινὰν Ἐρμιονέων καὶ Ἐπιδαυρίων [χώραν . .] \ | ας δ — —
 τοὺς ὄρους, οἳ ἐντὶ Βολεοὶ λίθων κ[ύκλοι καὶ] ἀπὸ τῆς ἄκ[ρας τῆς]
 Φιλανορείας καὶ κατ' ἄκραν τὴν [ποθ' ἐσπ]έραν ἕως [τοῦ Σελλᾶν]- (47)
 τος κατ' εὐθυορίαν ἕως εἰς θάλασσαν καὶ τὰ ποτὶ ν[ότον ὡς ὕδωρ] 35
 καταρρεῖ. εἰ δέ τινα ἐπιτίμια ἐπ[ακολουθεῖ ταῖς πόλεσι, ἀπότομα
 εἶμεν πάν]-
 τα. περὶ δὲ τῶν καρπέων καὶ τ[ῶν ἐπι]ομῶν τῶ[ν ἐν τῇ κοινῇ
 χώρᾳ]

μη εἶμεν μηδετέροις ἔγκλη[μα κατ'] ἀλλήλων κ[ατὰ τὸ . . . . . γε]-
γονὸς κρίμα προῶτερον περὶ δὲ τῶν] αἰγῶν ποι[θέμεν τὸ συνέδριον] 40
κύριον ἔστω.

A Δὲν εἶδον.

1 παράβαλλε 23. Ἐκ τοῦ ὑπολογιζομένου κατὰ πιθανότητα μήκους τῶν στίχων (46-52 γραμμάτων) ἀπερρίψαμεν τὸ συμπλήρωμα ᾠ Ἐπιδαυροῖς καὶ Ἐρμιονεῦσι». Ἴσως τὰ ὀνόματα ταῦτα ἦσαν ἀλλοῦ γεγραμμένα.

2 ἴσως « Ἀθηναῖοι », καθὼς παραδείγματος χάριν προὔτεινεν ὁ Fraenkel. Τοῦτο παραδεχόμενοι συμπληροῦμεν

3 « Ἄριστ]οκλῆς Πολυσιρά[του], πρβ. Kirchner PA 12082 « Πολύστρατο[ς Ἄριστ]οκλέους Κη[φι]σί[ε]υς » τοῦ δ' π. X. αἰῶνος. Fraenkel: « Πολύστιδ[ος]. »

4 « Ἠγέλοχος » Kirchner ξ. ἀ. 6278 « Ἠγέλοχος » τοῦ δ' π. X. αἰῶνος.

5 ἐκ « Κλε[ωνῶν » Fr. Ὡν τὴν κρίσιν περιέχουσιν οἱ στίχοι 23-41 (= II). Τούτων τὸ κείμενον εἶναι σύμφωνον τῶ τῶν (Ἀθηναίων) κρίματι, ἐκτὸς τῆς διαλέκτου, Δωρικῆς οὔσης, τῶν Κλεωναίων. Ὁ Fr. ἐνόμισεν, ὅτι ἡ διάλεκτος ἐμφαίνει ipsa verba, quibus altera urbium disceptantium in defendenda re sua usa esset.

6 « [ἔγδίκων] » πρβ. Syll.³ 679₉₃ καὶ ἄλλα.

9 ἴσως « τῆ]ς διαμφ[ισθητομένης χώρας], πρβ. Syll.³ 685₅₅ « τὴν χώραν [τῆ]ν ὑπὸ τὴν διαμφισθήτησιν ἡγμένην ».

11 πβλ. 39/40 (καὶ [21]) «[κατὰ τὸ γε]γονὸς κρίμα πρότερον».

12 τὸ ὄνομα τῆς πρότερον κρινάσης πόλεως ἀγνοεῖται.

13 «*Ἀγρίους Λιμένας*». Τοῦτο ἐγένετο τῇ Wilhelm ἀφορμῇ τῆς διατριβῆς αὐτοῦ. Νῦν δ' ἤδη οἱ στίχοι 13-22 συμπληροῦνται ἐκ τῶν 31-41, ρίπτουσι δὲ καὶ εἰς τούτους φῶς οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, ὅθεν κάλλιον εἰς ἐκείνους θὰ προσθέσωμεν τὰ δέοντα.

II Γενικαὶ 25 «*Δειοπειθε[ος]*», 27/8 *Εὐ[?]άνθε[ος]* δωρικαὶ οὔσαι ἀποδίδουσι τὸ κείμενον τῇ τῶν Κλεωναίων κρίματι, περὶ οὗ πρβ. στ. 5.

31 «*Σελλᾶντα*». Ὁ Σελλάεις = Σελλάς ὑπενθυμίζει τοὺς Ὀμηρικοὺς ποταμούς. Τούτων ὁ ἕτερος, τῆς Ἀσίης ὢν, οὐ μέλει ἡμῖν. Μ 96 «*Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσθη-θεν φέρον ἵπποι αἴθωνες μεγάλοι, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος*», ἃ αὐτολεξεῖ παρἑλαβεν ὁ Τρωϊκὸς διάκοσμος Β 836/9. Ὁ δ' ἕτερος ἀναφέρεται μὲν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καλουμένῃ, ἀλλ' ἐν τῇ σπουδαιότατῳ μέρει αὐτῆς, τῇ τοῦ Ῥοδίων οἰκιστοῦ Τληπολέμου ἱστορίᾳ Β 653-670¹. Καὶ ἐν τῇ κρίσει τῶν Μεγαρέων τῇ περὶ Ἐπιδαυρίων καὶ Κορινθίων (IG IV 926 στ. 4) ἀντὶ *Σελλάν* Ὑος ὀφείλει νὰ ἀνάγνωσθῇ *Σελλᾶν-Τος*. Εἶναι δὲ οὗτος ὁ ποταμὸς ὁ ἐκ τοῦ νῦν Σοφικοῦ κατερχόμενος.

«τῶν μὲν Τληπόλεμος δουρικλυτὸς ἠγεμόνευεν, 657
ὃν τέκε Ἀστυόχεια βίη Ἡρακλεεεῖη,
τὴν ἄγετ' ἐξ Ἐφύρης, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος,
πέρσας ἄστεα πολλὰ διστρεφῶν αἰξήων».

Καὶ περὶ τῆς Ἐφύρης ἀρκετὴ ὑπῆρχεν ἀμφισβήτησις, τὴν ἐν Ἡλίδι πόλιν ἂν ἔδει δηλ. νὰ ὑπονοήσωμεν ἢ ἄλλην, ἐπειδὴ «καὶ περὶ Σικυῶνα Σελλῆεις ποταμὸς καὶ Ἐφυρα πλησίον κώμη», ὁ δὲ Στράβων VIII 338/9 ὁ τοῦτο λέγων ἐκ τοῦ Ἀπολλοδώρου καὶ τοῦ Σκηψίου Δημητρίου, «παρ' οὗ μεταφέρει τὰ πλεῖστα» (ὁ Ἀπολλόδωρος ὁ περὶ νεῶν γράψας) πολλὴν καὶ σοφὴν ὕλην παρέχει, ἣν τανῶν ἀφίνομεν τοῖς Ὀμηρικοῖς. Καὶ ἢ Ἀπολλοδώρειος βιβλιοθήκη II 149 Wagner τὴν Ἀστυόχην ἐκ τῆς Θεσπρωτικῆς Ἐφύρας κατάγει. Ἄλλ' ὁ Ἡρακλῆς ἦτο Τίρυνθιος, καὶ ὁ Τληπόλεμος «ἔκτανεν Τίρυνθι Λίκυμιον ἐλθόντ' ἐκ θαλάμων Μιδέας» κατὰ τὸν Πίνδαρον Ὀλ. VII 28-30, καὶ ὁ Λίκυμνος ἦτο ἐπώνυμος τῆς ἀκροπόλεως Τίρυνθος Λίκυμνας (Στράβ. VIII 373). Οὕτως, ἐὰν εὕρωμεν ἐν Ἀργολίδι ποταμὸν Σελλήεντα, καὶ τὴν τοῦ Τληπολέμου

¹ Ὡς ἔτι ἀρχαιότεροι θεωροῦνται οἱ στίχοι Ο 530,1, ἔνθα Θώρηξ ἀναφέρεται «τόν ποτε Φυλεὺς ἦγαγεν ἐξ Ἐφύρης, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος». Ὁ Φυλεὺς ἦτο Ἐπειὸς (στ. 519), ἀλλὰ περὶ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τοῦ ποταμοῦ οὐδὲν μανθάνομεν.

μητέρα καὶ τὴν Ἐφυραν, καίπερ ἀμάρτυρον οὖσαν μέχρι τοῦδε, ἐκεῖ ἴσως πρέπει νὰ τοποθετήσωμεν.

31 «*Αργίους Λιμένας*». Ὁ Wilhelm ἀπέδειξεν, ὅτι οὗτοι δὲν ἔκειντο ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ, ἀλλ' ἐν τῷ τῆς Ναυπλίας, καὶ ἐνόμισεν ὅτι τανῦν οὕτω καλεῖται ὁ κόλπος τῆς Βουρλιᾶς, «und der Name passt um so besser, als nach Philippons Beschreibung (Peloponnes 51) das Gebirge überall so steil zum Meere abfällt, dass man der Küste nicht folgen kann, sondern den Rücken des Gebirges erklimmen muss, um dann nach Nordwesten in das *Bedenital* abzusteigen. Dass der Landstrich westlich vom Augogebirge an dem *Bach* von Bedeni, an seiner Mündung nach Philippson S. 5D eine kleine, steinige, nur als *Weideland* verwendete Ebene, den Epidauriern gehörte, sagt Skylax in seinem Periplus 50 ausdrücklich: μετὰ δ' Ἄργος ἢ Ἐπίδαυρος χώρα καθήκει γὰρ εἰς τὸν κόλπον τοῦτον στάδια λ', während Pausanias dieses Gebiet unberücksichtigt lässt und sich damit begnügt, nach der Erwähnung der von dem Vorgebirge Στρουθοῦς 250 Stadien entfernten binnenländischen Örtlichkeiten Φιλανόριον und Βολεοὶ und des dann weitere 20 Stadien entfernten Dorfes Δίδυμα... mit den Worten fortzufahren: «τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἔστιν Ἀργείων ἢ ποτε Ἀσιναία καλουμένη». Καὶ ταῦτα πάντα ὀρθὰ καὶ σαφῆ φαίνονται, γίνονται δ' ἔτι σαφέστερα ἐκ τοῦ νέου ἀποσπάσματος. Ὁ Σελλάς εἶναι ὁ ποταμὸς τοῦ Μπεδενίου, περὶ δὲ τῶν ἄλλων τοπωνυμιῶν θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

33 τοὺς ὄρους... Ὁ Πausanίας, οὐχὶ ὡς αὐτόπτης (ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ Heberdey, Reisen des Paus. 49), ἀλλ' ἴσως κατὰ τὸν τοῦ Ἀρτεμιδώρου περίπλου, θαυμασιῶς πῶς συμφωνεῖ τοῖς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοπωνυμίαις Π 36, 3: «ἀπὸ Μάσητος δὲ ὁδὸς ἐν δεξιᾷ ἔστιν ἐπὶ ἄκραν καλουμένην Στρουθοῦντα· στάδιοι δὲ ἀπὸ τῆς ἄκρας ταύτης κατὰ τῶν ὀρῶν τὰς κορυφὰς πεντήκοντά εἰσι καὶ διακόσιοι ἐς Φιλανόριον τε καλούμενον καὶ ἐπὶ Βολεοῦς· οἱ δὲ Βολεοὶ οὗτοι λίθων εἰσὶ σωροὶ λογάδων χωρίον δὲ ἕτερον, ὃ Διδύμους ὀνομάζουσι, στάδια εἴκοσιν αὐτόθεν ἀφέστηκεν». Πδ. Μηλιαράκη Γεωγρ. Ἀργολίδος 66. Ὁ Πausanίας λοιπὸν προχωρεῖ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς· ὁ δὲ ὀρισμὸς τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι κατὰ τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, καταλήγων εἰς τὸν Σελλᾶντα, δηλαδὴ παρὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ, καὶ τὴν θάλασσαν.

33 «*Βολεοὶ λίθων κρύκλοι*» = «*Βολεοὶ λίθων σωροὶ*» (Πaus.). Ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς IV 12 λέγει «τότε γοῦν οὕτως ἐν ὀλίγῳ πολλοὶ ἔπεσον ὥστε εἰθισμένοι ὄραν οἱ ἄνθρωποι σωροὺς σίτου, ξύλων, λίθων, τότε ἐθεάσαντο σωροὺς νεκρῶν» τὴν δὲ σημασίαν ἐμφανίζει τὸ ἐπίγραμμα τῆς Πλανουδείου Ἀνθολογίας (Anth. Pal. ed. Duebner II σ. 579, 254 ἄδηλον).

εἰς Ἑρμῆν.

ἱερὸν Ἑρμείῃ με παραστείχοντες ἔχευαν
 ἄνθρωποι λίθινον σωρόν· ὁ δ' ἀντ' ὀλίγης
 οὐ μεγάλην αὐτοῖς ἔγνω χάριν, ἀλλ' ὅτι λοιπὰ
 Αἰγὸς ἐπὶ κρήνην ἔπτὰ λέγω στάδια.

Ὅρθως πάνυ γράφει ὁ O. Kern, Die Religion der Griechen 8 περὶ τῆς ἀρχαιοτάτης ἑλληνικῆς θρησκείας· «Zu einer späteren grossen Entwicklung haben göttlich verehrte Steinhäufen geführt, sogenannte ἔρμαια oder ἔρμαιοι λόφοι, aus denen ein Stein hervorragte, der besondere Verehrung genoss und zur Schöpfung des Gottes Hermes, des «Gottes vom Steinhäufen» den Anlass gab». Φαίνεται λοιπόν, ὅτι καὶ οἱ Βολεοὶ εἶχον ἔρμαιον καὶ ὅτι ἐκεῖ ὁδὸς τις ἢ ἀτραπὸς διήρχετο τὴν ῥάχιν τοῦ βουνοῦ, ἢ καὶ ὅτι ἐκ παλαιοῦ χρόνου ἐκεῖ ἦτο ἡ γραμμὴ τῶν ἔρων τῶν μεταξὺ Ἐπιδαυρίας καὶ Ἑρμιόνης. Διότι Ἑρμαῖ συνήθως ἀνηγεύοντο παρὰ τὰ σύνορα, πρὸ πάντων δὲ ἐν ταῖς δημοσίαις ὁδοῖς. Πρβ. Παισ. III 1, 1 καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τόποις Ἄφου δὲ τοιοῦτοι σωροὶ λίθων κατὰ φυσικοὺς λόγους ἦσαν στρογγύλοι, δικαιολογεῖται, καθὼς νομίζω, καὶ ἡ συμπλήρωσις λίθων κ[ύκλοι].

34 «Φιλανορείας» ἴδε τὸν Παισάνειον (Φιλανόριον, καθὼς ἔχομεν καὶ τὰ ὕδραγωγεῖα καὶ τὰ ὕδραγωγία, καὶ ἄλλα τοιαῦτα). Αἱ «ἄκραι» κεῖνται, καθὼς εἶδεν ὁ Wilhelm, ἐν τῇ ῥάχει τοῦ Αὐγοῦ ὄρους. Ἡ τοπωνυμία ἴσως ὀφείλεται εὐφημισμῷ τινι, καθὼς ἡ Φιλία ἄκρα, τὸ Καλὸν ἀκρωτήριον (Grasberger, Studien zu den griech. Ortsnamen 274)· εἶναι δὲ καὶ ἀρχαῖον ὄνομα τὸ Φιλάνωρ, π. χ. Κρητὸς παρὰ Πινδάρῳ Ὀλ. XII 13.

34 «[Σελλᾶν]τος» συνεπλήρωσα, διότι ἡ γραμμὴ τοῦ Αὐγοῦ πρὸς δυσμᾶς, πέραν τῶν Ἰρίων (Ἰρια γράφει ὁ A. Μηλιαράκης Γεωγραφ. . Ἀργολίδος 69) καὶ ἡ ἀπεγραφή τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν 27 Ὀκτ. 1907 σελ. 93, δῆμος Μινώας ἀριθ. 2 Syll.³ 736 XIV, λήγει περίπου εἰς τὸ στόμα τοῦ ποταμοῦ τοῦ Μπεδενίου.

35 «κατ' εὐθυορίαν» παρὰ τὸ σύνθηρες «εὐθυορίαν», ἴδε Syll.³ 685₈₀ (Κρητικόν) 421₄₅ (Ῥόδιον) καὶ τὰ λεξικά. «τὰ ποτὶ ἡ[ότον]» δηλ. τὴν ῥάχιν τοῦ Αὐγοῦ, στραφεῖσαν πρὸς νότον καὶ κλειούσαν τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ κόλπου Βουρλιᾶ «[ὡς ὕδωρ] καταρεῖ» πρβ. Syll.³ 546 B₅ 826 E. (7). «ὡς ὕδωρ ῥεῖ» 56₂₅ «ἡἶ ὕδωρ βρετῆμβριον».

36 «ἐπιτίμια» δηλ. ζημίαι, Geldstrafen. Πρβ. τὸν νόμον τῶν Μεσσηνίων τὸν περὶ Ἀνδανίας Syll.³ 736 XIV «τῶν δὲ ἄλλων ἀδικημάτων ἐπιτίμιον δραχμᾶς εἶκοσι». Lipsius, Att. Recht 688 (Konventionalstrafe... namentlich bei Darlehns- und Pachtverträgen), δηλαδὴ «ποινικὴ ῥήτρα ἰδία προκειμένου περὶ δα-

νειών ἢ μισθώσεων», καθὼς παρατηρεῖ ὁ φίλος μου Καλιτσουνάκης, ὃ καὶ ἄλλα ὀφείλει αὕτη ἢ πραγματεία. «ἐπ[ακο]λουθεῖ» πρβ. Πολυβ. XXX 9, 10 «μήτις ἐκ Ῥωμαίων σφίσι διὰ ταῦτα μέμψις ἐπακολουθήσῃ».

36 «ἀπότομα» πρβ. τὸ Ἀχαιῶν δόγμα Syll.³ 490₁₄ (B. Keil Εἰρήνη 62²) «εἰ δέ τι ἐκ τῶν ἔμπροσθε χρόνων Νεάρχω[ι] ἔγκλημα γέγονεν . . ., ὑπότομα εἶναι πάντα, καὶ μ[ὴ] δικαζέ[σ]θω μήτε Νεάρχωι μηθεῖς . . . μηδὲ Νεάρχος . . . περὶ τῶν πρότερον ἐγκλημάτων . . .» καὶ «ἀπότομα» ἐν ἄλλῃ ἀνεκδότῳ ἐπιγραφῇ Ἐπιδαυρία.

38 «τῶν καρπειῶν» οὐδέτερον· ἡ διάλεκτος δωρική. Πρβ. Πολυδεύκην VII 149 «τὰ δὲ καρπεῖα ἐν τῷ Γηρυτάδῃ Ἀριστοφάνης (fr. 177 Kock) εἰπὼν τὸ εὐκαρπεῖν ἐν Ταγηνισταῖς (fr. 517) καρπεύειν λέγει». «ἐπι]νομᾶν» = 20 «ἐπι]νομῶν». Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπινομῆς καλεῖται «ἐπινομία», ἦντινα σοφῶς ἐξηγήσατο ὁ B. Keil ὡς «Weide-oder Hütungsrecht» Anon. Argent. 312; πρβ. Pomtow Syll.³ 534⁴, Syll.³ IV p. 349 s. v. Ἐπινομία, v. Wilamowitz SB Ak. Berlin 1927, 7 «ἐπινομία δ' ἔστο γονεῦσιν καὶ παιδὶ» κτλ., ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Παππαδάκη εὐτυχῶς εὑρεθέντι καὶ καλῶς ἐκδοθέντι Δοκρικῷ τεθμῷ (Ἐφ. 1924 σελ. 119). Καὶ τοῦτο κυρίως λέγεται περὶ τῶν βουνῶν· ὁ Μηλιαράκης, γεωγράφος εἴπερ τις καὶ ἄλλος δεινός, περὶ τοῦ χεϊμάρρου τοῦ Μπεδενίου γράφει (σ. 212/3): «ὡς ἐκ τῶν λιπασμάτων δέ, ἄτινα παρασύρει ἐκ τοῦ ὄλου λεκανοπεδίου, ὁ χεϊμαρρος οὗτος καὶ ἐναποθέτει εἰς τὰ Ἴρια, ἢ πεδιάς Ἰρίων εἶνε ἐκ τῶν εὐφορωτάτων τῆς Ναυπλίας. . .». Περὶ τῆς κοινῆς Ἑρμιονέων καὶ Ἐπιδαυρίων χώρας (πρβ. Wilhelm σ. 31/2), ἦν ὁ στίχος 14 ἀσφαλῶς μαρτυρεῖ, ἐξ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ τὴν μνεῖαν αὐτῆς συνεπληρώσαμεν, ἴσως νὰ λεχθῆ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, συνεπινευούσης καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, διότι εἶναι γενικώτερον ζήτημα. Ἐν γε τῷ παρόντι μνημονεύομεν ἐκ τῆς τῶν Στειρίων καὶ Μεδεωνίων συμπολιτείας τὰ ἐξῆς (Syll.³ 647₄₅): «καὶ τὰν χ[ώραν] τὰν Μεδεωνίαν κοινὰν π[ᾶσι]ν».

40 αἰγῶν ποι[θέμεν] οὕτω συμπληρωτέον, οὐχὶ «ποιμνίων», καθὼς καὶ ἐν σ. 22 οὐχὶ «τῶν προσ. . .», ἀλλ' «αἰγῶν προσ. . .» ἀναγινωστέον, τὸ δὲ «ποι = προσ» ῥῆμα (verbum) ἀπαιτεῖ. «[τὸ συνέδριον]/ κύριον ἔστω» πρβ. Syll.³ 554₁₇ «τῶν δὲ ἀφανέων τοὺς συνέδρους (Αἰτωλῶν) καταδικάζοντας ζαμίαν . . . κυρίους εἶμεν». Ἀλλὰ τίτων ἦτο τὸ συνέδριον; Οἱ Αἰτωλοὶ δὲν εἶχον σχέσεις πρὸς τὴν Ἀργολίδα, οἱ δ' Ἀχαιοὶ εἶχον σύγκλητον, ὅχι συνέδριον¹, τὸ δὲ συνέδριον τὸ μνημονεύομενον ἐν τῷ ψηφίσματι IG IV 944 τῶν Ἐπιδαυρίων μόνων εἶναι, ὅπερ μόλις εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀλλάξῃ ἢ ἀυξήσῃ τοὺς νόμους περὶ τῆς κοινῆς αὐτῶν τε καὶ τῶν Ἑρμιονέων χώρας. Δι' αὐτὸ ἀφίνομεν τὸ συνέδριον μόνον ὡς προσωρινὴν καὶ ὑποθετικὴν συμπλήρωσιν.

¹ Τὸ Παναχαϊκὸν συνέδριον IG IV 935₈ (Syll.³ 796 A₁₃) ἀνήκει εἰς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους, τὸ δὲ συνέδριον τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν τέταρτον π. X. αἰῶνα (Wilcken SB Ak. Berlin 1922, 122 καὶ 1927, 277).

Πολλοῖς ἔτεσι πρότερον ἐγένετο συνθήκη τις τῶν αὐτῶν πόλεων, Ἑρμιονέων καὶ Ἐπιδαυρίων, καὶ αὕτη ἐν τῷ Ἱερῷ ἀνακαλυφθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ Καθβαδία ἀντιγραφεῖσα. Ἄλλ' εἶναι λίαν κεκολοθωμένη καὶ ἀπαιτεῖ ἔτι περισσοτέραν μελέτην. Ἀποτελεῖ τὸ δεξιὸν μέρος στήλης, τὰ δὲ γράμματα, στοιχηδὸν διατεθειμένα, δύνανται νὰ εἶναι τῶν μέσων τοῦ Γ' πρὸ Χρ. αἰῶνος. Ἀναφέρει χρήματα, ἴσως συληθέντα κατὰ πόλεμον, καὶ ἄλλα ἀγερθέντα καὶ τὰ «ἐλέσθω ἑκατέρα ἅ πόλις — —] προέδρους». Οὗτοι ἀναμφιβόλως διαφέρουσι τῶν προέδρων, οὓς οἱ σύνοδοι τῶν Ἑλλήνων περὶ τὸ 302 π. Χ. διὰ κλήρου κατέστησαν ἐξ ἑαυτῶν (Wilcken 1927 σ. 288 στ. 21): «προέ]δρους δὲ εἶναιπέντε ἐκ τῶν σ[υν]έδρων, οἳ ἂν λάχωσιν, ὅταν ὁ πόλε[μος λυθῆι] μῆ[[ι]]· ἀποκληρούσθωσαν δ' ἐνὸ[ς μῆ πλείο]υς ἐξ ἔθνους ἢ πόλεως. Ἄλλ' ἀρκεῖ νὰ σημειώσω τὸ πρόβλημα: ἡ δὲ λύσις θὰ εὔρεθῃ ἴσως ὕστερον.

Καὶ ταῦτα μὲν τοσαῦτα· ἐγράφησαν δὲ ὑπ' ἀνδρὸς Ὑπερβορέου φιλέλληνος πρὸς δόξαν τῶν τῆν ἱερὰν γῆν τῆς Ἐπιδαύρου ἐξερευνησάντων καὶ σκαπάνῃ καὶ χρήμασιν, εἴτε λόγῳ εἴτε ἔργῳ. Κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.